

**ІНШОМОВНА ПІДГОТОВКА
СТУДЕНТІВ НЕФІЛОЛОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ
НА ЗАСАДАХ КОМУНІКАТИВНО-КОГНІТИВНОГО ПІДХОДУ**

Розширення та якісні зміни характеру міжнародних зв'язків нашої держави, інтернаціоналізація всіх аспектів суспільного життя роблять іноземну мову реально необхідною в різних сферах діяльності людини. Вона стає дійовим фактором соціально-економічного, науково-технічного і загальнокультурного прогресу суспільства. Це підвищує статус іноземної мови як освітньої галузі у вищих закладах освіти. Як зазначає В.Г. Кремень, «інтеграція України у світову спільноту потребує досконалого володіння іноземними мовами. Без таких знань прилучитися до міжнародного співтовариства буде неможливо» [1].

Мовна освіта в Україні реформується з урахуванням основних досягнень європейських країн у цій галузі. Ідеї мовної політики Ради Європи знаходять все ширшу реалізацію в Україні: збільшується кількість мов, що вивчаються; зростає кількість осіб, які володіють принаймні однією іноземною мовою; кардинально змінюється ставлення до вивчення іноземних мов у вищих навчальних закладах нефілологічного профілю.

Відповідно до Загальноєвропейських Рекомендацій з мовної освіти, навчання іноземної мови, спираючись на загальнодидактичні принципи, відрізняється тим, що головною метою тут виступає не накопичення знань, як це має місце у навчанні інших дисциплін, а «оволодіння студентами діяльністю іншомовного спілкування» [2].

Наше дослідження присвячене іншомовній підготовці студентів нефілологічних спеціальностей – майбутніх інженерів, аграріїв, політологів, правознавців, економістів тощо. Студенти-філологи вмотивовані опанувати іноземну мову як свою майбутню професію; їхні ж однолітки, які віддали перевагу нефілологічним спеціальностям, налаштовані, насамперед, вивчати фахові дисципліни та набути професійної компетенції з певної спеціальності. Вивчення англійської мови для них не є пріоритетом, вони розцінюють її як будь-який інший загальноосвітній предмет, що можна прослухати, «здати й забути». І хоча певний відсоток студентів-нефілологів розуміє, що англійська – це мова бізнесу і міжнародного спілкування, вони не завжди готові докладати зусиль для оволодіння іноземною мовою. Водночас вивчення іноземної мови потребує неабияких зусиль: цю дисципліну мало «прослухати», її треба вчити, виконуючи велику кількість вправ, тренуючись у читанні, вправляючись у говорінні, сприйнятті мови на слух, написанні листів, заповненні документів, анкет тощо. Тож завдання викладача постійно стимулювати студентів в оволодінні іноземною мовою, сприяти розвитку в них мотивації до вивчення мови, утримувати стійкий інтерес до вдосконалення навичок використання мови. Викладач має враховувати професійні інтереси своїх студентів і

спиратись на їхні фахові знання в процесі навчання професійної англійської мови.

Концептуальною основою навчання професійної англійської мови студентів нефілологічних спеціальностей стали такі наукові положення:

а) формування іншомовної професійної компетентності майбутніх фахівців передбачає обов'язкове врахування специфіки майбутньої професійної діяльності;

б) діяльність викладачів має ґрунтуватися на врахуванні особистості кожного студента, розвитку його здібностей (організаційні, перцептивні, аналітичні, комунікативні), формуванні світогляду, сприянні в оволодінні комплексом соціальних ролей, розвитку пізнавальної мотивації, виявленні самостійності в розв'язанні складних завдань, формуванні якостей та вмінь, необхідних у майбутній професійній діяльності;

в) успішна професійна діяльність вимагає володіння іншомовною професійною комунікативною компетенцією, яка передбачає не тільки обсяг знань за фахом, але й здатність здійснювати іншомовне спілкування з фахівцями з інших країн, а також виконувати професійну діяльність в умовах іншомовного професійно орієнтованого середовища [3].

Вирішенню проблеми ефективної іншомовної підготовки студентів, без чого неможлива інтеграція в європейський та світовий освітній простір, має сприяти впровадження нових, сучасних підходів до навчання іноземної мови, серед яких виділимо комунікативно-когнітивний, що з'явився нещодавно і перебуває в стані активної розробки.

Комунікативно-когнітивний підхід до навчання є синтезом принципів, зумовлених когнітивно-академічним підходом до вивчення мови та комунікативним підходом. Наразі під комунікативно-когнітивним підходом розуміють таку організацію навчального процесу, яка поєднує свідоме навчання мови і процес комунікативної взаємодії студентів і забезпечує участь кожного з них у якості об'єкта й суб'єкта пізнавальної діяльності одночасно [4, с. 69-72].

Упровадження комунікативно-когнітивного підходу до навчання завдяки перевазі діалогічного мовлення на заняттях створює реальні умови для розвитку критичного мислення студентів, формує толерантність до думок інших людей, учить так званих "life skills", тобто життєво необхідних умінь. Викладач має розуміти, що англійська мова як така може студенту не знадобитись упродовж всієї його професійної діяльності, а сформовані вміння співпрацювати з іншими людьми, прислухатись і цінувати чужі думки, бути толерантним у стосунках, уміти працювати в команді – ці вміння сприятимуть ефективному професійному зростанню молодої людини, підвищенню її самооцінки, успішній інтеграції в професійне середовище.

Література

1. Кремень В.Г. Вища освіта і наука – пріоритетні сфери розвитку суспільства у ХХІ столітті // Вища школа. -2002. - № 4-5. - С. 3-33.
2. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Наук. ред. укр. видання С.Ю.Ніколаєва. - К. : Ленвіт, 2003.- 273 с.

3. Гришкова Р.О. Методика навчання англійської мови за професійним спрямуванням студентів нефілологічних спеціальностей / Р.О.Гришкова. – Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2015. - 220 с.

4. Игнатова И.Б. Коммуникативно-когнитивный подход в современной лингвометодике обучения РКИ / И.Б.Игнатова // Мир русского слова. – 2007. - №3. – С. 69-72.

5. Кабардов М.К. Типы языковых и коммуникативных способностей и компетенции / М.К.Кабардов, Е.В.Арцишевская // Вопросы психологии. - 2006. – №1. – С. 34-49.

УДК 373.2.06.041-053.4

В.В.ІВАНОВА, М.В.ФАГАТ
Мукачівський державний університет

ВИВЧЕННЯ СТАНУ ПЕДАГОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ БАТЬКІВ У ВИХОВАННІ САМОСТІЙНОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Сьогодні орієнтиром для сімейного та суспільного виховання дітей дошкільного віку є Базовий компонент дошкільної освіти, який відображає узгоджені соціально культурні, суспільно-державні очікування щодо рівня дошкільної освіти.

Одна з найважливіших задач, яку необхідно вирішувати в рамках Базового компоненту – розвиток у дітей самостійності, для формування якої найбільш сприятливим періодом є дошкільний вік [1].

У літературі самостійність розглядається як одна з провідних якостей особистості, що характеризується наявністю умінь ставити перед собою певні цілі і завдання, добиватися їх досягнення власними силами. Наявні наукові погляди приводять до висновків про те, що самостійність є значущим фактором соціально-особистісного дозрівання і готовності дошкільника до входження в шкільне життя (Р.С.Буре, М.В.Крулехт, М.М.Поддяков, О.П.Усова та ін.). Проблема розвитку самостійності у вітчизняній психології та педагогіці ґрунтується на розумінні важливості педагогічного керівництва її становленням (О.В.Запорожець, О.М.Леонт'єв, Г.О.Люблінська, С.Л.Рубінштейн). Вирішальне значення у формуванні самостійності дітей дошкільного віку має особистісно-орієнтована модель виховання, суб'єкт-суб'єктні відносини в системі «дорослий-дитина», методи і прийоми виховання, які підтримують і активізують прагнення дитини діяти самостійно [2; 5].

Згідно закону «Про освіту в Україні» батьки дітей мають переважне право на їх навчання і виховання перед усіма іншими особами. Вони зобов'язані закласти основи фізичного, морального та інтелектуального розвитку особистості дитини.

Аналіз наукових досліджень дозволяє зробити висновок про наявні потенційні можливості виховання самостійності дітей в сім'ї (Р.С.Буре, В.П.Дуброва, Т.О.Кулікова та ін.). Підвищення компетентності батьків у питаннях розвитку та освіти дітей є одним з актуальних і важливих завдань, на вирішення якого спрямовано державний освітній стандарт дошкільної освіти. Однак аналіз сучасної практики дошкільної освіти свідчить про недостатню

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>